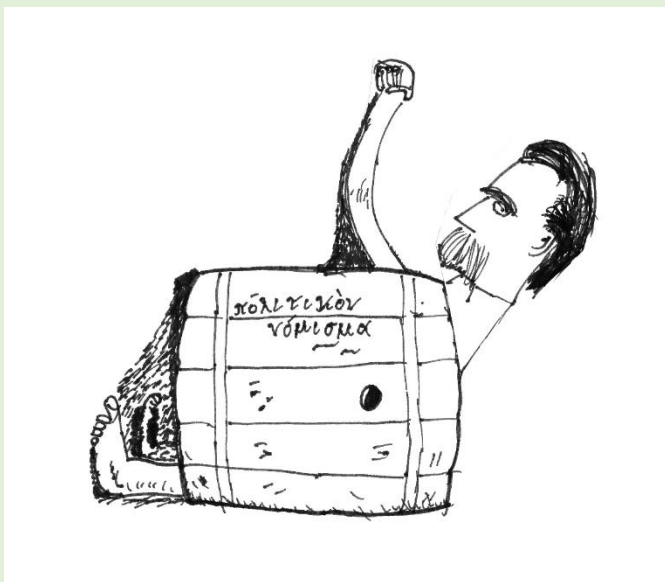

U_{lrik} H_{uusom}

V_{ærensfilosofiske} T_{vekampe}

Hundefilosoffer, fra Diogenes i tønden over Nietzsche til Heidegger & Sloterdijk, eller:

Fra hundehus til damehus

Liebhaberbog

Værensfilosofiske Tvekampe

Af samme forfatter (2016)

- ⌘ Maxima Amoralia: *En Uartig idéhistorie fra oldtid til nutid, eller: Kroppformernes filosofi*
- ⌘ Sørisk Sex – *Kierkegaards R-v og den engelske syge*
- ⌘ Filosofinæse og pædagogisk filosofi (Idé- og tankelaboratoriet I.)
- ⌘ Liebhaverloven: Spektakulørte teser og Tilbageskrævsparatiet · *En Debattlingbog*
- ⌘ Knockoutbogen o.a. englelige næsestyvere: *U-censureret tankedagbog i en pul'itisk tid*
- ⌘ Filosofisk Veto: *U-censureret tankedagbog II*
- ⌘ Orangeadebogen - *filosofisk kridhvidbog: U-CENSUR III*
- ⌘ ”Har du talt med din hjerne i dag?” *Klaviatur til teknologifilosofi og videnskabsteori* (Idé- og tankelaboratoriet II.)
- ⌘ For Filosofiske Øjne: *En filosofisk parlør*
- ⌘ Gruens filosofi og parlør: *Kommenterede One-liners*
- ⌘ Positioneringens idéhistoriske oprindelse – *højre eller venstre om?*
Lille håndbog til politisk partihistorie

Ulrik Huusom

Værensfilosofiske Tvekampe

*Hundefilosoffer, fra Diogenes i tønden, over Nietzsche til
Heidegger & Sloterdijk,*

eller: *Fra hundehus til damehus*

Forlaget Liebhaverbøger

Ulrik Huusom

Værensfilosofiske Tvekampe: Hundefilosoffer, fra Diogenes i tønden, over Nietzsche til Heidegger & Sloterdijk, eller: Fra hundehus til damehus

Copyright © Ulrik Huusom og Forlaget Liebhaverbøger, 2001/2016

Omslag: Ulrik Huusom

Forsidetegning ved Ulrik Huusom, med tøndeinpiration fra Wilhelm Bushs Diogenes Sinopensis (W.B., 1832-1908)

ISBN: 978-87-996552-0-5

EAN: 9788799655205

1. udgave, 2016

Forlaget Liebhaverbøger
kontakt@liebhaverbog.dk
www.liebhaverbog.dk

Alle rettigheder forbeholdes. Herunder oversættelse. Ingen dele af publikationen må reproduceres, lagres i et genkaldelsessystem, eller fotokopieres, elektronisk, mekanisk, optaget, eller andet, uden forudgående aftale og tilladelse fra Forlaget Liebhaverbøger. Korte citater i forbindelse med anmeldelser er undtaget. Denne udgave må ikke gøres til genstand for udlån. Fotokopiering, eller anden mekanisk/digital gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog, eller dele deraf, er ikke tilladt ifølge dansk lov om ophavsret.

NO EXIT

Galiani: Jeg vil ikke tage modet fra Dem - tværtimod, vil jeg advare Dem imod den dødelige skuffelse ... Thi De tror for alvor på beherskelsen af tiden. De mener det må en dag lykkes ... at indefryse friværen¹ i en forestilling ... Således styrter De Dem i den største foretagsomhed, De spænder hestene for og laster vognen med tusinde fade fyldt af håbefulde illusioner ... De kan dog ikke se Dem selv i denne historie, eftersom De bestandig sidder på fartøjet og evigt forestiller Dem nye fremtider, for at have en historisk løbebane for dem. stiger De blot et øjeblik af, og de vil erkende, at De har tilbagelagt Verdensrejser i et glas vand!

Peter Sloterdijk: *Der Tauberbaum* (1985).²

¹ [Freis]ein = tysk, frivær.

² Sloterdijk, Peter: *Der Zauberbaum. Die Entstehung der Psychoanalyse im Jahr 1785. Epischer Versuch zur Philosophie der Psychologie.* Suhrkamp, Frankfurt/M. 1985, s. 208 f. (ZB).

Indhold

Nyt forord halvandet tiår efter	10
Forkortelser	16

Indledning:

A. Peter Sloterdijk - en vedkommende filosof	19
B. Metode - undersøgelsens mål	26
C. Problemformulering - undersøgelsens gang	29

Første Del: Være-i-Verden

Første Kapitel: (Panto)Mimisk Kynologi

A. Hundeliv - Diogenes fra Sinope	32
B. Argumentum ad hominem: hundetegn, -domptører og -lænker - Dr. Diogenes, toneangivende dirigenter og flokmetafysik	
a) Magtkritikeren - tøndeholder Diogenes møder statholder Alexander	39
b) Folkekritikeren - Diogenes og lanternen	40
c) Kritiske indvendinger	42
C. Konventionelle våben: modvind og økotank(er) - Diogenes og sædeligheden (ethos)	
a) Den narcissistiske sexgestus: sædelighedskritikeren på torvet	45
b) Kynismens satiriske ideologikritik	52
c) Økotanken	54
D. Hundegalskab og hundefængere - Diogenes og metafysikken (Platon og Co.)	
a) Totalitetens amputation af differensen	58
b) Kritik af Platon-receptionen hos den tidlige Sloterdijk	64

E. 'Dér ligger hunden begravet' - Diogenes i midten af samfundet	
a) Diogenes' omvurderende bevægelse fra tragedie til komedie	66
b) Uladsiggørlige forudsætninger i Diogenes' muntre videnskab	73

Andet Kapitel: Anvendt Kynologi

A. Samværrets og selvværrets polarisering: Karl Marx og Max Stirner	76
B. Anarch eller bureaukrat (indeterminans eller dominans) – ”Bruddet” i Marx: humanitær eller kommunitær materialisme	82
C. Materialistisk neoautisme - Stirners selvvær(d)	93
D. Foreningsmaterialisme - Stirners neoaltruisme	
a) Stirner, og anarkismens naturret	97
b) Stirner, og beherskelsen af verden	101
E. Spøgelsestog(t)et – Marx' stirnerisme	106

Tredje Kapitel: Åndsaristokratisk Cynologi

A. (De)maskeringensdialekt(iker) - Friedrich Nietzsche	113
B. Viljen til magt - Nietzsche og metafysikken	117
C. Værdiernes omkalfatring - Nietzsches neocynisme	125
D. Nihilismens værd(i)sættelse - Nietzsches stirnerisme	
a) Kendskab til Stirner hos Nietzsche?	132
b) Kritiske paralleller hos Stirner og Nietzsche	134
c) Nihilismen	135
d) Nietzsches overmenneske, eller ranginddelingen af menneskene	138
e) Cynismen	141
f) Nietzsches ”evige genkomst”, eller kærligheden til vilkåret	145

Fjerde Kapitel: Ontologisk Xynologi

A. Agrarisk alvor: værensspørgsmålets vokabular	
– Martin Heidegger	149
B. Simpleksitetens abstraktum - Heideggers neoxynisme	
a) Menneskets indkastethed i verden: væren i verden	152
b) Egentligt versus uegentligt: menneskenes beskæftigelse i tiden - væren og tid	156
c) Heidegger i provinsen	160
C. Det ny venstre - Heideggers stirnerisme	
a) Foreligger der en Marx-reception hos Heidegger?	165
b) Heidegger - Stirner-elev?	168
c) Ontologi inden for politikken hos Stirner og Heidegger	174
d) Teknik og Gud hos Heidegger	180

Femte Kapitel: Positiv Kynologi

A. Kynismens split(ting)system - Sloterdijks positive kritiske teori	
a) Kynicismekritikkens model	184
b) Spengler i Sloterdijk, eller oldtiden i nutiden	190
c) Kritik af kynicismekritikken	196
d) Modsigelse i kynicismekritikken	201

Anden Del: Komme-til-Verden

Første Kapitel: Indladende Kyologi

A. Sloterdijk strikes back: Ontologisk antropologi	
a) Fødelighedstænkningen	207
b) Tempo(ral)strukturen i ankomsten til verden	212
c) Kritik af fødelighedstænkningen	222

Tredje Del: For-ud-virke-i-Verden(er)

Første Kapitel: Forebyggende Klonokapitalogi

A. Antropotek - Sloterdijks rekurs til helheden	
a) Lysning hos Heidegger versus humanisme	229
b) Humanisme versus kultur	232
c) Domestikation i Sparta og hos Platon	234
d) Kulturteori: særligt henblik på oldtidens begreb areté	238
e) Kritikken af antropotek	240
f) Sloterdijk og helhedstænkningen	244
g) Terapeutisk kloning	252
h) Reproduktiv kloning	256
i) Modsigelser i den komologiske fornuft	259
Konklusion	269
English Summary	275
Efterskrift: Halvandet tiår efter	282
Bilag: Molekylær Diagrammatik	302
Appendix II: Vocabularium Cyniatrium:	
A. Kynologi	
a) Kritisk og oldtidig kynisme - Kynismus: Neokynisme / Qynisme / Xynisme	303
b) Herremæssig og moderne kynisme - Zynismus: Cynisme / Kynicisme	304
c) Generel kynismebestemmelse - Cynismus: Kynisme (Cynisme)	306
Litteratur:	
A. Benyttet litteratur til hovedpersonerne	309
B. Anden anvendt litteratur	317
C. Sloterdijk-bibliografi:	
a) Værker af Sloterdijk	321
b) Værker om Sloterdijk	338
c) Dansk Sloterdijk-litteratur	342

Nyt forord halvandet tiår efter

Dette skrift blev skrevet mellem 2000-2001 og indleveret som afhandlingsspeciale på Odense Universitet begyndelsen af september 2001, såmænd færdigt og afrundet umiddelbart før "September Eleven". Den gang med den lidt velkrydrede titel: *Kyniatrisk Fornuft – en kritisk eksponering af Peter Sloterdijk med særlig henblik på modsigelsens fornuft*. Og der var vitterlig tale om kunsten at helbrede/opdrage "hunde" og hundsk tænkning. I forbindelse med denne udgivelse har jeg kun tilføjet ganske få fodnoter, en efterskrift, der opsummerer hvor Sloterdijk og Sloterdijk-forskningen har bevæget sig hen siden, en Sloterdijk-bibliografi, kommenterede illustrationer, samt udeladt det gamle forord og et memoriam viet til bl.a. dadaismen. Desuden har jeg fjernet en lang række længere citatstykker af navnlig Sloterdijk, jeg er siden blevet opmærksom på at *folk* i almindelighed ikke læser hverken lange citater, formler eller mellempremisser, og er citater ikke oversat til dansk, så er det helt håbløst i Danmarken. Sprogligt bør Sloterdijk tillige få lov at tale for sig selv i sine kontekster. Endvidere har nogen læsere ganske vist et noget affektioneret eller romantisk forhold til ældre tekster, som de derfor gennemlæser, hvorfor flere ældre tekstcitater af Platon, Diogenes Laertios, Stirner, Nietzsche og Heidegger, er bevaret. Disse er blevet krydstjekket med nyere tekstkritiske udgaver. Udeladelser af citater svækker naturligvis kildekritikken, men hæver til gengæld læsevenligheden, tillige er nøjagtige kildehenvisninger rundhåndet bevaret. Alle bevarede citater er oversat til dansk, flertallet af de tyske har jeg, hvor ikke andet er nævnt, tilladt mig at oversætte i denne anledning.

I gennemgangen af manuskriptet fik jeg den sjældne lejlighed til at vurdere og genoverveje om et skrift nu engang havde holdt sig

her ti år efter, og om jeg nu egentlig også ville udgive det, når det endelig kom til stykket. Og hvis man altså må tage sig den frihed at anmelde sig selv? må spørgsmålet bestemt besvares med et 'ja', hovedtanken, vurderingerne og skriftets kritikpunkter holder endnu. Desuden udmærker skriftet sig ved en sammenhængende læsning af Sloterdijk og den særlige tankestrømning han er udtrådt af, der går tilbage til oldtiden, nye perspektiver på samme og herunder af selve *værensbegrebet* samt en del nye begreber til denne sammenhæng.

I den forbindelse også det man grundlæggende kunne kalde et springende punkt: spørgsmålet om værens karakter og dets tilsyneladende uforanderlighed, som jeg fortsat finder det berettiget at plædere for: lad mig ganske kort i denne forbindelse henvise til opfattelser fra personer, der har gennemlevet hjerneblødninger: ofte refererer de oplevelser af at have mistet deres "identitet" samt tab af viden om hvem de "var".³ Angreb på hjernen kan naturligvis medføre hukommelsestab, det folk ofte har identificeret med 'identitet' og 'væremåde', lad mig dog hastigt korrigere dette til den grundlæggende opfattelse af *at være til* (tilværen). Så længe, at der i det mindste ikke er indtruffet hjernedød vil opfattelsen af at være til, af at *være*, være tilfældet og denne ikke-perceptuelle erfaring må principielt være uforanderlig, det bevidste menneske er bevidst om, at det 'er' (til), også selv om at man efter en hjerneblødning ikke nødvendigvis ved hvor man kom *fra*, hvem man *var* eller *hvor* man *er*. Opfattelsen af en 'fast' identitet må derimod betragtes som naiv,

³ Se f.eks. Ninkas samtaler med Per Kirkeby i *Jeg er her endnu*, efter at han havde haft en hjerneblødning. Anne Wolden-Ræthinge: *Jeg er her endnu*. Gyldendal, 2007, s. 38. Heri refererer Kirkeby også opfattelsen af at hjernen "nok ikke er en teknik". Der er da endnu heller ikke på noget tidspunkt blevet præsenteret nogen overbevisende argumentation for at oplevelsesindtryk i hjernen skulle være andet end private og urumlige.

den til ethvert menneskes dagligt knyttede nye erfaringer, respektiv erkendelser, vil farve den enkeltes selvopfattelse og perception af sin omverden. Selv en Kasper Hauser, der angiveligt omtrent det første tiår af sit liv skulle være opvokset i et mørkt skab, har haft tilgang af nye erfaringer udefra, ikke mindst i kraft af, at han må være blevet født og ikke ud af intet ind i ingenting, men af et kvindeskød med alt hvad det indebærer af indtryk (og ud-tryk), hørt lyde, modtog mad i skabet, havde en legetøjshest og havde udviklet et vokabularium på op imod fem ord, da han pludselig en dag (for offentligheden) dukkede op på torvet i Nürnberg i 1826.

Til selve *værenskategorien*, som navnlig Heidegger i nyere tid har præget, kunne jeg også i sin tid have inddraget Ernst Blochs kategori ”det endnu ikke-værende”⁴, der dog på en toposlinje forbliver utopiske veksler, der fortrinsvis trækker på u-mulig fremtid. Nogen ville indvende, at vi dog ikke ved hvor vi *er* når vi drømmer eller tænker, at livet i grunden er et drømmeri. Der så måske kunne blive mere konkret med for eksempel argentineren, Enrique Dussel Ambrosini (født 1934), der i 1970’erne talte om det ”ikke-værende” som synonymt med Latinamerika. Senere karakteriserede han det ved ”magtesløs væren” = ikke-væren; den tidligere koloniserede 3. Verden, der stadig hænger i fortidens spind. Fra omkring 2008 taler Dussel om at bringe ”ny væren”. I forhold til ontologien forbryder han sig dog derved på en objektivisering af ’væren’, eller hænger fortsat i ontikken. (Se kap.

⁴ Generelt skelnes, der normalt imellem definitionen af væren som *virkelighed* (eksistens, egenskab eller sagforhold), *mulighed* eller som *nødvendighed*, der også ofte karakteriseres som tre modale værensarter. Hos den senere Sloterdijk tales om en art *forsinkelsesværen* og *forhastelsesværen* (det at komme for tidligt eller for sent til verden, relateret til fødsel), medens Dasein (tilværen), hos den sene Sloterdijk bliver til design, som en mulig væren, og samtidig karakteriseres Dasein som et *mellem-værende*, underforstået, at man aldrig undslipper det værdimæssigt normative imellem andre værender.

4. nedenfor). For eksempel talte også Jean Genet om at hans skrift *Tyvens dagbog* (1949), omhandler ”intetværen”, på bunden af samfundet (under inspiration af Sartres *Væren og intet*, 1943). Det forbliver dog også en vulgarisering af værensbegrebet.⁵ Heideggers værensudvikling efter 1927 kunne jeg endvidere have karakteriseret som gående fra førerværen, over folkeværen til bonderøvsværen, og hvor den sidste er den *egentlige* væren. Derudover kan væren⁶ anses for at være en generel værenshistoriens idéhistorie hos Heidegger. Først som sidst, og først da rensat for vulgærværen; et værensværn imod al objektiverende tilsmudsning, og derved indskrænkning af virkeligheden, med i og ved alt. New Speaked *nyværen* eller Dussels *ny væren*, vil imidlertid aldrig kunne blive værn for væren. Omstændighederne bragte dog Dussel til sin karakterisering, idet de nedsætter præmisserne og rammerne for det værendes væren – måske er det endog først med en befolkningsreduktion⁷: paradoksal *værensreduktion*, at menneskenes væren igen, om overhovedet nogen-sinde, vil kunne udfolde sig.

Ydermere anser konventionelle øjne det for kontroversielt og endog *søgt*, når jeg har sammenlignet og fundet overensstemmelser imellem tankesæt hos Stirner og Heidegger. Her til

⁵ Modstillingen imellem *væren til* og *ikke-væren*, havde sociologen Gabriel Tarde allerede i det forrige århundrede søgt at løse, igennem at bytte ordene ud med *haven* og *ikke-haven*. Derved kunne han fremture med at ’haven’ og ’havde’ i det mindste bevægede sig i tiden. – Alt andet lige, så løser det dog aldrig problematikken om væren versus intet-hed, idet ’haven’ altid vil være afledt, fx en marxsk vulgariseret afledning: ændre i stedet for at fortolke. (Den klassiske ellefte Feuerbach-tese hos Marx).

⁶ Historisk er væren også blevet defineret som ideal kontra real væren (middelalderens højskolastik), moralsk væren (sædelig væren i senmiddelalderen), objektiv væren (allerede i antikken), værenskunnen (Cusanus og Schelling), og værensforbundenhed (K. Mannheim), m.fl. Det har jeg dog ikke fundet relevant at uddybe her.

⁷ Jeg nødes her til at henvise til min *Liebhaberloven*.

kan jeg blot replicere, at det netop er grundigt og omhyggeligt *efter-* og *undersøgt*, og at når noget er søgt eller *overdrevet* så påkalder man sig egentlig tanken om en egentlig ubeboet vild mark, hede (den oprindelige betydning). I dette tilfælde er landskabet dog temmelig beboet = dokumenteret. Tillige bragte udgivelserne af Heideggers ”sorte notesbøger” (GA 94-96) i begyndelsen af 2014, befriende tankebrokker for dagen desangående: Når jeg læser Stirners *Den eneste og hans ejendom* (= egenhedens ejendom), som et ontologisk greb, så ekkoer det (også!) i de heideggerske noter, her ganske kort fra bind 96: Igennem stilheden bliver det værende ”værens ejendom” (107: 69). Og videre: ”det værende som tilværen (Dasein) råder over (...) er ejendom”. (109: 72, plus 119). Her overlapper Heidegger såmænd Stirner (igen!).

Nærværende bogs kapitler om Diogenes og Co. i og på tønden viser sig derforuden som et apropos, der nok en gang er aktuelle og vedkommende med sine bud på tacklinger i monetære hundetider. Desuden var manuskriptet holdt op på bl.a. den målsætning, at det skulle være spændende for læseren, den enkelte må selv dømme om det blev indfriet. Min læser (vejleder) fandt det i al fald således. Også tak til ham, Søren Harnow Klausen, for enkelte vægtige formjusteringer, jeg er dog naturligvis selv ansvarlig for det skrevne. I sin tid var jeg for det første lidt hindret af at jeg gerne ville i gang med forlagsvirksomhed og derfor ville udgive skriftet selv, som så først nu omsider sker sammen med en mængde andre skrifter, at jeg havde en forestilling om at jeg ikke ønskede manuskriptet massakreret af en kende trivialiseret danskfagslignende redaktør tilvænnet læse-let-journalistik og knaldromaner, samt ikke at forklejne, at jeg samtidig egentlig delvis havde en lidt blandet smag i munden over at have pillet et så sympatisk forfatterskab som Peter Sloterdijks fra hinanden. Men, det var jo nok at tillægge en enkelt bog *for* stor betydning,

når man nu blot (desværre kun) skriver i en lille skandinavisk sprogkreds.

Nogle dele af skriftet i det følgende ville jeg nok have skrevet anderledes i dag og noget ville jeg måske have udeladt, og jeg ville givetvis have givet skriftet en noget strammere komposition, men pyt med det, det er fortsat et interessant skrift og der var bestemt gjort mere ud af skrift, tanke og sprog end sædvanligvis fordret i sådant regi.

Ulrik Huusom, København den 14. august 2011

Obs. Med få korrektioner og tilføjelser i forord og efterskrift op til vinter 2015.